

**Panel II:
Nowe ramy regulacyjne dla
rynku gazu.**

Wprowadzenie

Adam Wawrzynowicz

 GAZTERM26

15 maja 2023 r., Międzyzdroje

www.wawrzynowicz.eu

Wielopłaszczyznowy i długotrwały kryzys o charakterze globalnym (zmiany klimatu, pandemia, sytuacja geopolityczna i kryzys gospodarczy) to główny czynnik napędzający w ostatnich latach zmiany unijnego i krajowego prawa regulującego sektor gazowy

Zagrożenie katastrofą klimatyczną oraz zidentyfikowanie potrzeby przyspieszenia procesów ograniczających emisje gazów cieplarnianych

Odpowiedzią na to zagrożenie na poziomie Unii Europejskiej są inicjatywy legislacyjne i polityki zapoczątkowane jeszcze przed pandemią i w części nadal procedowane

Pakiet zimowy: RED II, EED i Rozporządzenie w sprawie zarządzania unią energetyczną i działaniami w dziedzinie klimatu (2018)

**Europejski Zielony Ład,
Europejskie Prawo o Klimacie i Taksonomia**
(2019-2020)

Strategie KE: wodorowa, integracji systemu energetycznego, metanowa (2020)
Pakiet Fit for 55 oraz Pakiet dekarbonizacji rynku wodoru i gazu ziemnego (2021)

Narastający w latach 2020-2023 kryzys gospodarczy (inflacja i skokowy wzrost cen energii), którego główne przyczyny to:

- Pandemia (pozrywane łańcuchy dostaw) - 2020 r. -2021 r.
- Kryzys gazowy wywołany przez Rosję - jesień/zima 2021 r.
 - Rosyjska agresja na Ukrainę – 24 luty 2022 r.

Odpowiedzią UE i państw członkowskich jest intensyfikacja działań służących odbudowie gospodarki po pandemii oraz zapewnieniu bezpieczeństwa dostaw energii i paliw na terytorium UE (przyspieszenie transformacji energetycznej jako sposób na uniezależnienie się od importu)

Sankcje unijne

dążenie do osłabienia gospodarki rosyjskiej i odcięcia źródeł finansowania agresji rosyjskiej w Ukrainie, w szczególności przychodów z eksportu surowców energetycznych

REPowerEU

Potrzeba uniezależnienia się UE od importu rosyjskich paliw kopalnych poprzez dywersyfikację, ograniczenie zużycia i przyspieszenie transformacji energetycznej (rozwój OZE)

Instrument ograniczenia nadmiernego wzrostu cen gazu

rozporządzenia Rady w sprawie ustanowienia mechanizmu korekty rynku w celu ochrony obywateli Unii i gospodarki przed nadmiernie wysokimi cenami

Wejście w życie regulacji unijnych zwiększających bezpieczeństwo energetyczne na wypadek sytuacji nadzwyczajnych – zmiany w Rozp. 715/2009 i Rozp. 2017/1938.

Kluczowy dla budowy rynku gazów odnawialnych i niskoemisyjnych jest procedowany obecnie Hydrogen and Gas Markets Decarbonisation Package

Aktualny etap prac => na koniec marca 2023 r. Rada UE uzgodniła stanowiska negocjacyjne w sprawie projektów dyrektywy i rozporządzenia.

Rada może zatem rozpocząć negocjacje z Parlamentem Europejskim => po osiągnięciu porozumienia obie instytucje będą musiały formalnie przyjąć przepisy, które następnie zostaną opublikowane w Dz. Urz. UE i wejdą w życie.

Cel pakietu => wspieranie wykorzystania gazów odnawialnych i niskoemisyjnych, które w znacznym stopniu przyczyniają się do łagodzenia zmiany klimatu i mają pozytywny wpływ na bezpieczeństwo energetyczne, gdyż mogą być produkowane na rynku krajowym, co prowadzi do zmniejszenia zależności od importu.

Projekt zmienionej dyrektywy gazowej (zastępującej dyrektywę gazową 2009/73/WE) m.in.:

- obok regulacji dla infrastruktury gazu ziemnego wprowadza regulacje prawne dla infrastruktury wodoru oraz odrębne definicje operatorów infrastruktury wodorowej;
- przewiduje, że długoterminowe umowy na kopalny gaz ziemny o nieobniżonej emisji nie powinny być przedłużane na okres po 2049 r., aby nie dopuścić do zależności od paliw kopalnych i dać więcej przestrzeni czystym gazom na europejskim rynku gazowym.

Projekt zmienionego rozporządzenia gazowego (zastępującego rozporządzenie 715/2009 i zmieniające Rozporządzenie SoS), zawiera m.in.:

- istotne przepisy w obszarze taryf, w tym rabatów taryfowych dla wodoru i gazów odnawialnych;
- włączenie do projektu przepisów dotyczących certyfikacji operatorów systemów magazynowania;
- dopuszczenie mieszania wodoru w systemie gazu ziemnego do 2 % objętości (zamiast wcześniej proponowanych w projekcie 5 %), aby zapewnić zharmonizowaną jakość gazu).

Równolegle procedowane są zmiany w dyrektywie RED II:

- zwiększenie udziału OZE w ogólnym zużyciu energii w UE do 42,5 %, ewentualnie do 45 % (do 2030 r.);
- zmniejszenie o 14 % emisji gazów cieplarnianych w transporcie (do 2030 r.);
- zwiększenie do 29 % obowiązkowego udziału OZE w końcowym zużyciu energii w transporcie.

Projekt Rozporządzenia metanowego (ograniczające emisje metanu):

- Od dnia 1 stycznia 2027 r. zakazuje się uwalniania metanu do atmosfery z szybów wentylacyjnych w kopalniach węgla emitujących ponad 0,5 tony metanu na kilotonę węgla. [aktualnie w toku negocjacji projekt w PE ustalono zwiększenie limitu do 5 ton CH₄/kilotonę węgla].
- Od dnia [1 stycznia 2025] r. zakazuje się uwalniania do atmosfery i spalania w pochodni metanu ze stacji odmetanowania, z wyjątkiem sytuacji awaryjnej, niesprawności lub absolutnie niezbędnej konserwacji.
- Nowe wymogi dla sektorów ropy naftowej, gazu i węgla w zakresie pomiaru, raportowania i weryfikacji emisji.

Przepisy stymulujące rozwój polskiego rynku gazów odnawialnych i niskoemisyjnych

Biometan

Rozporządzenie Ministra Klimatu i Środowiska z dnia 6 sierpnia 2022 r. zmieniające rozporządzenie w sprawie szczegółowych warunków funkcjonowania systemu gazowego

Określenie minimalnych wymagań jakościowych dla wszystkich gazów załączanych do sieci gazowej, przy uwzględnieniu substancji charakterystycznych dla biometanu oraz wymagania techniczne dla przyłączenia do sieci gazowej instalacji wytwarzających biometan.

Projekt ustawy o zmianie ustawy o odnawialnych źródłach energii oraz niektórych innych ustaw (UC99) (skierowanie do Sejmu)

Wprowadzenie kompleksowych regulacji dla działalności w zakresie wytwarzania biometanu.

Odejście od systemu wsparcia w postaci świadectw pochodzenia biogazu rolniczego. Propozycje wprowadzenia mechanizmów i instrumentów wspierających wytwarzanie biometanu.

Objęcie biometanu i wodoru systemem gwarancji pochodzenia.

Wodór

Projekt ustawy o zmianie ustawy – Prawo energetyczne oraz niektórych innych ustaw (UD382) (prace w RCL)

Położenie podstaw pod przyszłe wyodrębnienie systemu wodorowego, w tym wprowadzenie operatora systemu wodorowego oraz operatora systemu magazynowania wodoru.

Określenie szczególnych warunków wykonywania działalności gospodarczej w zakresie produkcji, przesyłu, magazynowania i obrotu wodorem, wprowadzenie zasady TPA na infrastrukturze wodorowej oraz częściowe objęcie operatorów wodorowych zasadami rozdziału.

Uregulowanie zasad świadczenia usług polegających na przekształceniu jednej postaci energii do innej na cele magazynowania energii, w tym magazynowania energii pod postacią wodoru (usługi konwersji energii).

Objęcie niektórych inwestycji infrastrukturalnych w zakresie wodoru zakresem stosowania specustawy terminalowej.

Biopaliwa ciekłe i biokomponenty

Ustawa z dnia 19 lipca 2019 r. o zmianie ustawy o biokomponentach i biopaliwach ciekłych oraz niektórych innych ustaw

Dopuszczenie zaliczania do NCW nowych biokomponentów m.in. w postaci biowodoru wytworzonego z biometanu (uzdatnionego biogazu rolniczego) czy bio propan-butanu (który może być biokomponentem dodawanym do LPG).

Dopuszczenie realizacji NCW za pomocą biometanu ma w założeniu wygenerować **impuls do rozwoju sektora biogazu, umożliwiając budowę i stabilne funkcjonowanie biogazowni.**

Projekt ustawy o zmianie ustawy o biokomponentach i biopaliwach ciekłych oraz niektórych innych ustaw (UC110) (konsultacje w ramach RCL)

Zapewnienie stosowania KZR oraz ograniczeń emisji gazów cieplarnianych w odniesieniu do paliw z biomasy do celów transportowych oraz określonych celów w sektorach innych niż transport.

Nowe regulacje prawne zwiększające bezpieczeństwo energetyczne

Zmiana krajowego modelu zasobów obowiązkowych

Ustawa z 26 stycznia 2022 r. o szczególnych rozwiązaniach służących ochronie odbiorców paliw gazowych w związku z sytuacją na rynku gazu

Zmiana modelu trzymania zasobów obowiązkowych gazu – RARS.

Wprowadzenie możliwości zlecenia utrzymania zasobów obowiązkowych gazu ziemnego **w ramach tzw. usługi biletowej** Rządowej Agencji Rezerw Strategicznych (RARS).

W połowie 2022 r. w RCL => Projekt ustawy o zmianie ustawy o zasobach ropy naftowej, (...) oraz zasadach postępowania w sytuacjach zagrożenia bezpieczeństwa paliwowego państwa i zakłóceń na rynku naftowym oraz niektórych innych ustaw (UC52)

Wprowadzenie **docelowego modelu zasobów**, w którym RARS tworzy i utrzymuje zapasy strategiczne gazu ziemnego w celu zapewnienia zaopatrzenia w gaz ziemny odbiorców na terytorium Polski.

Nowe obowiązki OSM

Ustawa z dnia 5 sierpnia 2022 r. o zmianie niektórych ustaw w celu wzmocnienia bezpieczeństwa gazowego państwa w związku z sytuacją na rynku gazu

Wprowadzenie do przepisów PE obowiązku przygotowania **planu rozwoju przez operatora systemu magazynowego** (również z uwzględnieniem planów działań zapobiegawczych).

Ustawa z dnia 15 grudnia 2022 r. o szczególnej ochronie niektórych odbiorców paliw gazowych w 2023 r. w związku z sytuacją na rynku gazu

Nowy art. 9h³ PE => obowiązek certyfikacji operatora systemu magazynowania paliw gazowych wynikający z art. 3a rozporządzenia WE 715/2009 zmienionego **rozporządzeniem Parlamentu Europejskiego i Rady (UE) 2022/1032 z dnia 29 czerwca 2022 r.**

Ww. rozporządzenie unijne wprowadziło ponadto do Rozp. SoS **cele w zakresie napełnienia PMG** w państwach członkowskich, ustalone w drodze aktów delegowanych KE.

Ochrona odbiorców końcowych

Ustawa z 2 grudnia 2021 r. o zmianie ustawy - Prawo energetyczne oraz ustawa z 26 stycznia 2022 r. o szczególnych rozwiązaniach służących ochronie odbiorców paliw gazowych w związku z sytuacją na rynku gazu

Ustawa z dnia 15 grudnia 2022 r. o szczególnej ochronie niektórych odbiorców paliw gazowych w 2023 r. w związku z sytuacją na rynku gazu

Ochrona taryfowa odbiorców przed nadmiernym wzrostem cen paliw gazowych i rekompensaty dla przedsiębiorstw energetycznych.

Ustawa z dnia 5 sierpnia 2022 r. o zmianie niektórych ustaw w celu wzmocnienia bezpieczeństwa gazowego państwa w związku z sytuacją na rynku gazu

Opóźnienie detaryfikacji do 31 grudnia 2027 r.

Upoważnienie ministra właściwego do spraw energii **do zmniejszenia w latach 2022 lub 2023 wymogu dotyczącego ilości gazu ziemnego sprzedawanego za pośrednictwem giełdy towarowej** - zmniejszenie poziomu obowiązku z 55 % do 30 % do końca 2023 r.

Przesunięcie akcentów w ramach realizacji funkcji regulacyjnej

Regulacja prokonkurencyjna (*regulation for competition*)

Regulacja nakierowana na zapewnienie na rynku gazów jak największej konkurencji

Stymulowanie konkurencji na rynkach gazów odnawialnych

Dalsza liberalizacja rynku gazów (w tym detaryfikacja obrotu gazem, obliigo giełdowe)

Wspieranie rynkowych środków bezpieczeństwa dostaw

Regulacja prospołeczna (*social regulation*)

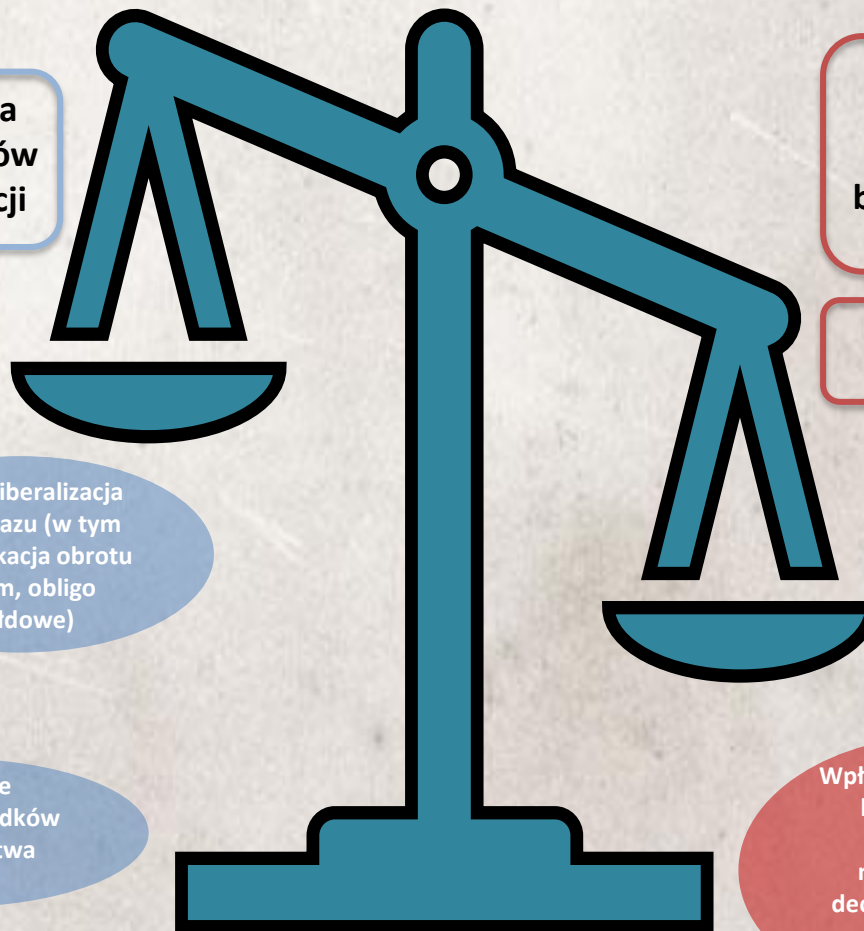
Regulacja związana z promowaniem i finansowaniem kosztów budowy zdekarbonizowanego rynku gazów

Obszar bezpieczeństwa energetycznego

Ochrona odbiorców przed nadmiernym wzrostem cen

Oddziaływanie na rozwój rynków gazów odnawialnych

Wpływ na zapewnienie bezpieczeństwa dostaw (środki nierynkowe, np. decyzja ws. wielkości zapasów obowiązkowych)

Dziękuję za uwagę.

adam.wawrzynowicz@wawrzynowicz.eu

